

Årsrapport 2025

Bygg- och miljönämnden

Innehållsförteckning

1.	Bygg- och miljönämnden	3
1.1	Organisationsbeskrivning och uppdrag	3
2.	Verksamhetsåret 2025	5
2.1	Viktiga händelser och beslut under året	5
2.3	Omvärldsbevakning samt framtida utmaningar och möjligheter	5
3.	Mål, ekonomisk analys och övriga nyckeltal	6
3.1	Uppföljning av nämndens kommunövergripande mål	6
3.2	Ekonomisk analys	8
3.2.1	Driftredovisning	8
3.2.3	Investeringsredovisning	8
3.3	Uppföljning av nämndens egna mål	9
4.	Medarbetare	11
4.1	Analys av nyckeltal	11
5.	Internkontroll	11
	Nämndspecifika kontrollpunkter, bygg- och miljönämnden	12

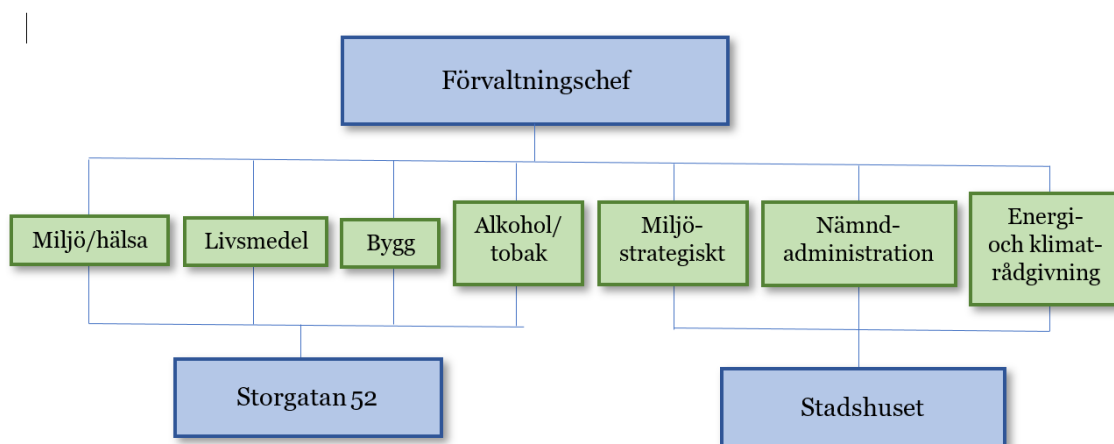
Budgetuppföljning med helårsprognos för ekonomi och verksamhet avrapporteras till kommunstyrelsen vid fem tillfällen varje verksamhetsår: efter mars, maj, augusti (delårsrapport) och oktober. Efter december månad görs årsbokslut. Delårsrapporten och årsbokslutet går vidare till kommunfullmäktige.

1. Bygg- och miljönämnden

1.1 Organisationsbeskrivning och uppdrag

Bygg- och miljönämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet, miljö- och hälsoskyddsområdet samt alkohol- och tobaksområdet.

Nämnden har ett övergripande ansvar för miljö-, klimat- och energifrågor.

Bygg- och miljönämnden har fyra verksamhetsområden där tre är myndighetsutövning och ett är strategiskt arbete med miljö-, klimat- och energifrågor. Myndighetsutövningens tre delar är kopplat till olika lagstiftningar- plan- och bygglagen, miljöbalken, livsmedelslagen samt alkohol- och tobakslagstiftning.

Nämndens uppgifter är:

- att genom tillsyn, rådgivning, information och liknande verksamhet skapa förutsättningar för en hållbar utveckling, som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, i enlighet med internationella och nationella hållbarhetsmål.
- handlägga frågor om planläggning, fastighetsbildning, bygglov, rivningslov, marklov och förhandsbesked samt övrig prövning inom nämndens verksamhetsområde.
- att bedriva tillsyn och prövning enligt miljöbalken och plan- och bygglagen samt annan relevant lagstiftning och förordning.
- att verka för en god byggnadskultur samt en god stads- och landskapsmiljö.
- att tillhandahålla nybyggnadskartor.
- att besluta om samråd och granskning av detaljplaner och områdesbestämmelser och att besluta om detaljplaner som har stöd i översiktsplan och som inte är av principiell karaktär.

Nämndens arbete består till största delen av myndighetsutövning som innebär prövning, tillstånd, tillsyn, rådgivning och information. En del av det arbetet planerar och styr nämnden utifrån lagkrav. Stor del av tillgänglig arbetstid går åt till tillsyn och kontroll som planeras av nämnden. Den andra halvan består av handläggning av inkommande ärenden och då är kunderna både verksamheter och privatpersoner.

Det strategiska miljöarbetet med utgångspunkt i Agenda 2030 är kommunövergripande och har som syfte och mål att se till att kommunen arbetar aktivt med sitt hållbarhetsarbete

Energi- och klimatrådgivning bedrivs i samarbete med Nässjö, Eksjö och Aneby. Servicen erbjuds till privatpersoner, företag och organisationer med uppdrag att informera och vara rådgivande.

2. Verksamhetsåret 2025

2.1 Viktiga händelser och beslut under året

Under 2025 kom ändringar i plan- och bygglagen samt i plan- och byggförordningen som innebär lättnader för den som vill bygga eller göra åtgärder inom plan- och bygglagen. Detta kommer även innebära färre intäkter då fler åtgärder blir bygglovsbefriade eller befriade från bygganmälan.

1 januari 2025 tog bygg- och miljönämnden över ansvaret för alkohol- och tobaksområdet som är ett nytt område för nämnden. Det har krävt att nämnden ser över sina rutiner, arbetssätt och ett helt nytt område att sätta sig in i.

Med ett ansträngt ekonomiskt läge som gjort att förvaltningen inte kunnat återbesätta den tjänst som arbetade med förorenade områden har förvaltningen en utmaning att arbeta med dessa arbetsuppgifter, förorenade områden är även ett prioriterat område nationellt.

Förvaltningens utgifter är till största del personal- och licenskostnader. I och med det ansträngda ekonomiska läget har förvaltningen behövt se över sin organisation för att få en budget i balans och har då behövt dra ner på personal inom bygg.

För att nå en budget i balans har förvaltningen under hösten lånat ut 50% av en bygglovshandläggare till Kinda kommun.

I januari 2024 gäller en ny riskklassning för livsmedelsanläggningar detta resulterade i ca 30% färre timmar, vilket fortfarande under 2025 var ett omställningsarbete för förvaltningen då man i budget inte tagit hänsyn till detta.

2.3 Omvärldsbevakning samt framtida utmaningar och möjligheter

Förvaltningen har påbörjat ett arbete kring ett förbättrat NKI efter att mätningen sjunkit i 2025 års mätning och med ett krav från KS "att arbeta för ett kraftigt förbättrat NKI" har en handlingsplan tagits fram. Denna handlingsplan har nu börjat implementeras i förvaltningen och arbetet med den kommer att prioriteras på förvaltningen. Det kommer innebära ett stort arbete från förvaltningen då det kommer resultera i en större mängd möten men även ändrat arbetssätt, rutiner och en ny funktion i form av en enkät som ska skickas ut efter våra besök. De svar som kommer in till förvaltningen ska sedan tas om hand och utvärderas.

Byggekongjunkturen är fortsatt svag vilket antal projekt och storleken på projekten som hanteras av nämnden visar. Det har de senaste åren gett nämnden en ansträngd ekonomi som nämnden inte kan påverka. Mindre kommuner upplever samma

problem. Flertalet av landets kommuner har i god tid äskat för medel eller åtgärder för att klara lågkonjunkturen.

För tillsynen enligt miljöbalken och livsmedelslagen är verksamhetsplanen förvaltningens mål och utmaning. Där pågår ett förbättrings- och effektiviseringsarbete, med att komma ut på mer tillsyn. Förvaltningen har under 2025 börjat tidsredovisa för att på ett bättre sätt kunna följa upp förvaltningens arbete men även nå en högre kostnadstäckningsgrad.

Inom energi- och klimatrådgivning samarbetar Tranås med Eksjö, Nässjö och Vetlanda. Idag är den tjänsten finansierad med bidrag från Energimyndigheten.

3. Mål, ekonomisk analys och övriga nyckeltal

3.1 Uppföljning av nämndens kommunövergripande mål

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att Tranås kommunkoncern ska arbeta mot fem kommunövergripande mål utifrån beslutade hållbarhetsstrategier (inriktning för tillväxt, strategi för social hållbarhet samt strategi för ekologisk hållbarhet):

1. Fler kommuninvånare i arbetsför ålder som också är i arbete
2. Förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga
3. Ökad upplevd och faktisk trygghet
4. Minskade koldioxidutsläpp
5. Ökad tillgång till rätt kompetens

För att bidra till kommunens övergripande mål har bygg- och miljönämnden i verksamhetsplanen för 2025-2027 beslutat om egna mål med indikatorer och aktiviteter som är anpassade efter den egna verksamheten.

Kommunövergripande mål:**Fler kommuninvånare i arbetsför ålder som också är i arbete (ekonomisk hållbarhet).**

Bygg- och miljönämnden arbetar för fler kommuninvånare i arbetsför ålder som också är i arbete genom att:

1. Bygg- och miljönämnden är en effektiv och rättssäker myndighet med korta handläggningstider.
2. Verka för ett gott företagsklimat.

Förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga (social hållbarhet)

Bygg- och miljönämnden arbetar för förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga genom att:

3. Bygg- och miljöförvaltningen genomför tillsyn på verksamheter som skolor, förskolor och idrottsanläggningar där barn och unga vistas.

Ökad upplevd och faktisk trygghet

Bygg- och miljönämnden arbetar för ökad trygghet och faktisk trygghet genom att:

4. Bygg- och miljöförvaltningen aktivt tar med dessa frågor vid handläggningen av alla bygglov

Minskade koldioxidutsläpp (ekologisk hållbarhet)

Bygg- och miljönämnden arbetar för minskade koldioxidutsläpp genom att:

5. Bygg- och miljöförvaltningen bistår hela kommunorganisationen med kunskap och stöd,
6. Bygg- och miljöförvaltningen driver och medverkar i projekt med mål att minska koldioxidutsläppen.

Ökad tillgång till rätt kompetens

Bygg- och miljönämnden arbetar för att tillgodose invånarnas möjlighet till ökad tillgång till rätt kompetens genom att:

7. Bygg- och miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare genom bland annat väl fungerande samarbeten och nätverk i Jönköpings län genom byggsamverkan och miljösamverkan.

3.2 Ekonomisk analys

3.2.1 Driftredovisning

Avdelning (tkr)	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Bygg och miljönämnd	538	480	58
Byggenheten	2 498	2 019	479
Befarat underskott	-2 237	0	-2 237
Energi- och klimatrådgivning	110	101	9
Miljö- och hälsa myndighetsutövning	4 666	3 331	1 335
Miljö- och hälsa ej myndighetsutövning	1 272	548	724
Alkohol- och tobakshandläggning	316	189	127
Totalt Bygg- och miljönämnden	7 163	6 668	495

Inför 2025 hade nämnden ett stort underskott på ca - 2,2 milj. Förvaltningen har under 2025 gjort flera åtgärder för att nå en budget i balans. Bland annat har tjänster inte tillsatts, bara gått kurser som varit av stor vikt, blivit bättre på att fakturera tid samt fått in fler ärenden på bygglov än vad prognos förutspådde. Detta har gett ett överskott om 495 000 kronor.

3.2.3 Investeringsredovisning

Avdelning (tkr)	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Digital agenda	250	64	186
Totalt Bygg- och miljönämnden	250	64	186

3.3 Uppföljning av nämndens egna mål

Utöver de kommunövergripande målen har bygg- och miljönämnden egna mål med indikatorer och aktiviteter som följs upp och utvärderas under verksamhetsåret.

Nämnden kopplar sina mål till de övergripande målen och har inte några ytterligare mål men hänvisar till internkontrollen som följer upp några av nämndens kritiska kontrollpunkter. Utöver de kommunövergripande målen har bygg- och miljönämnden egna mål med indikatorer och aktiviteter.

Nämndens mål 1:					
Bygg- och miljönämnden är en effektiv och rättssäker myndighet.					
	Nuläge:	Målnivåer:			
Indikatorer	2025-12	2026	2027	2028	2029
Företagsklimat	77	80	85	85	85
Korta handläggningstider för bygglov	3 veckor	4 veckor	4 veckor	4 veckor	4 veckor

Aktiviteter för att nå nämndens mål 1

Företagsklimatrankingen har gått ned sedan 2024 vilket kan ha flera anledningar. Bland annat har nämnden fått lägre poäng på hemsida och e-tjänster där man inte gjort någon förändring sedan 2023. Nämnden har tagit fram en handlingsplan för ett förbättrat NKI som förvaltningen arbetar med.

Handläggningstiderna för bygglov är fortsatt korta, vilket till stor del kan bero på att det är färre inkommande bygglovsärenden.

Nämndens mål 2:					
Genomföra aktiviteter som leder till minskade koldioxidutsläpp					
	Nuläge:	Målnivåer:			
Indikatorer	2025-12	2026	2027	2028	2029
Genomförda aktiviteter som främjar miljövänligt resande	1 st				

Aktiviteter för att nå nämndens mål 2

Miljöstrategen arbetar med cykelstrategin och cykelkampanj för att inspirera och främja ett hållbart resande. Vårt resande bidrar till de största koldioxidutsläppen och därför har nämnden valt att fokusera på detta mål. Svårigheten är att mäta att åtgärderna bidrar till minskade utsläpp. Bedömningen är att målet kommer uppnås under 2025.

Nämndens mål 3:					
Att genomföra beslutad tillsyns- och kontrollplan					
	Nuläge:	Målnivåer:			
Indikatorer	2025-12	2026	2027	2028	2029
Genomförd tillsyn och kontroll enligt beslutade planer	73%	85%	85%	90%	95%

Aktiviteter för att nå nämndens mål 3

Inom miljö- och hälsoskyddsområdet och livsmedel finns tillsyns- och kontrollplaner som tas fram varje år för att bedöma vilket tillsynsbehov som finns. Målet för 2025 var att nå 85% av den planerade tillsynen. Detta kommer inte att nås eftersom miljö under 2025 haft två vakanta tjänster som inte tillsatts på grund av det ekonomiska läget.

4. Medarbetare

Som den minsta förvaltningen i kommunen med sjutton anställda, är samtliga arbetsplatsträffar för hela förvaltningen och genomförs en gång per månad. Tillsammans med det hälsofrämjande arbetet genomförs aktiviteter varje år för att höja kompetens och samanhållning i gruppen. Förvaltningen har en hälsoinspiratör och är uppdelade i mindre hälsogrupper som står för planering av aktiviteter.

Sjukfrånvaron har varit lite högre jämfört med tidigare år. Detta beror bland annat på några längre sjukskrivningar på grund av operationer under året som dock inte varit arbetsrelaterat.

4.1 Analys av nyckeltal

Nyckeltal utfall 2025-12	Kvinnor	Män	Totalt	Utfall 2024-12 (totalt)
Antal anställda (st)*	9	8	17	17
Andelen heltidsanställda (%)*	88,9%	100%	94,1%	94,1%
Sjukfrånvaro total (%)**	6,81%	4,8%	5,89%	2,18%
Sjukfrånvaro kort (dag 2-14) (%)**	1,01%	3,71%	2,25%	1,38%
Sjukfrånvaro lång (>181 dagar) (%)**	0%	0%	0%	0%
Kostnad för sjukfrånvaro (tkr)**			288 tkr	59 tkr
Kostnad för övertid (tkr)**			13 tkr	15 tkr

*Per aktuell månad

**För perioden 2025-01-01 till och med aktuell månad

5. Internkontroll

Varje nämnd ska som grund för sin styrning genomföra en risk- och väsentlighetsanalys för sin verksamhet. Varje nämnd har en skyldighet att styra och löpande följa upp internkontrollsystemet inom sitt verksamhetsområde. Nämnden ska varje år anta en internkontrollplan för kommande år senast i december.

Internkontrollpunkterna följs upp under året och i september redovisades delåret i bygg- och miljönämnden. Nämndens internkontrollpunkter för 2025 är:

- Resursanvändning (effektiv resursanvändning)
- Fakturering (fakturerar förvaltningen fullt ut för våra tjänster, låg kostnadstäckning)
- Kommunikation (tydligare bild av våra uppdrag)

Kommunövergripande kontrollpunkter

Förvaltningen har arbetat med de kommunövergripande kontrollpunkterna på följande sätt:

1. Efterlevnad av ramavtal

Förvaltningen har följt avtal och gjort beställningar i kommunens inköpssystem i den mån det varit möjligt.

2. Kunskap om kommunens policy och riktlinjer gällande mutor och jäv

På nämndsammanträdet den 25 augusti fick nämndens ledamöter information om de gällande styrdokument om mutor och jäv och representation som kommunen har. Förvaltningens tjänstepersoner fick motsvarande information på arbetsplatsträff den 2 september.

3. Kontinuitetsplanering

Bygg- och miljönämndens verksamhet har inte räknats in i kommunens samhällsviktiga verksamheter och har därför inte ingått i det arbete som pågått med detta. Förvaltningen har planerat att arbeta med kontinuitetsplanering på det sätt som är viktigt för verksamheten.

Avvikelse: På grund av arbete med budget i balans och ett förbättrat NKI samt resursbrist har inte detta arbete påbörjats.

Åtgärd: Detta är en prioriterad uppgift som kommer påbörjas under 2026.

Kontrollutförare på kommunledningsförvaltningen sammanställer de kommunövergripande punkterna som sen redovisas till respektive nämnd.

Nämndspecifika kontrollpunkter, bygg- och miljönämnden

4. Effektiv resursanvändning (personal)

4.1 Statistik genomförd, planerad tillsyn

Uppföljningen av den genomförda planerade tillsynen på miljö- och hälsoskydd och livsmedel visar att har man genomförde 73 % av den planerade miljö- och

hälsoskyddstillsynen (inklusive livsmedel) under 2025. Under våren prioriterades U-verksamheter (ej anmälningspliktiga). Vid halvårsskiftet hade förvaltningen genomfört 34 % av den planerade tillsynen. Under hösten la därför förvaltningen ännu mer fokus på den planerade tillsynen.

Avvikelse: På miljö har man genomfört 73 % av den planerade tillsynen under 2025. Resurserna har inte varit det som planerats och andra arbetsuppgifter har tagit mer tid än planerat. Detta har gjort att arbetet med bland annat förorenade områden har fått prioriteras ner under hela 2025.

Åtgärd: Under 2026 kommer förhoppningsvis personalresurserna vara mer stabila så att förutsättningarna finns för att utföra den planerade tillsynen. Förvaltningen kommer fortsätta med tidsredovisning för att utreda hur mycket tid olika arbetsuppgifter tar.

4.2. Tidsredovisning, 70 % "ärende-tid".

Målet var att få 70 % av ärendetiden redovisad i ärendehanteringssystemet. För att kunna utreda hur vi fördelar våra resurser på förvaltningen har förvaltningschefen beslutat att, i stället, all arbetstid ska redovisas under en period, inte bara tiden för kärnverksamheten (ärendetiden). Förvaltningen har påbörjat rutinen med att tidsredovisa all arbetstid i verksamhetssystemet.

Uppföljningen efter årets slut visar att förvaltningen har redovisat 57 % av arbetad tid. Då rutin för tidsredovisning arbetades fram under våren, och blev klar först i juni, anser förvaltningen inte att man kan dra tillräckliga slutsatser utifrån den korta tid man hunnit göra redovisningen. Därför kommer kontrollen fortsätta även under 2026.

Avvikelse: Förvaltningen kom igång sent med framtagandet av rutinen och det kan vara en anledning till att man inte nått målet, 70 %, att rutinen inte riktigt satt sig hos tjänstepersonerna.

Åtgärd: Fortsätta att implementera rutinen att tidsredovisa all arbetstid i verksamhetssystemet även under 2026.

4.3 Tydliga uppdragsbeskrivningar

Punkten innebär att alla medarbetare ska ha en tydlig och uppdaterad uppdragsbeskrivning där det ska framgå vilka arbetsuppgifter, ansvar och befogenheter medarbetaren har samt vilket kompetensbehov som finns. Till nämndens sammanträde i april redovisades att alla medarbetare, i samband med sina lönesamtal, hade fått en uppdaterad uppdragsbeskrivning.

Avvikelse/åtgärd: Ingen brist i denna kontrollpunkt och därför heller ingen åtgärd.

5.1. Statistik genomförd och fakturerad tillsyn.

Under våren har förvaltningen försökt ta fram ett sätt att följa upp fakturering av genomförd tillsyn. Detta var svårare än planerat, att få fram rättvisa och jämförbara siffror.

Avvikelse: Förvaltningen har inte lyckats ta fram ett statistiskt säkert sätt att jämföra genomförd tillsyn med det som fakturerats.

Åtgärd: Förvaltningen fortsätter titta på hur man kan säkerställa att det arbete som genomförs verkligen blir fakturerat.

5.2. Instruktion om vad som ska faktureras.

Förvaltningen har en för låg kostnadstäckning och behöver förtydliga vad som ska debiteras och vad som ingår i uppdraget som inte är debiterbart.

Avvikelse: Handläggarna känner osäkerhet i vilken tid som är debiterbar eller inte.

Åtgärd: Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att identifiera vilka delar som ska debiteras och en rutin för detta ska tas fram.

5.3. Rutin/instruktion för registrering av debiteringsunderlag.

Rutin för registrering av debiteringsunderlag saknas vilket gör handläggarna osäkra på hur man registrerar debiteringsunderlag.

Avvikelse: Handläggare har framfört att det finns en osäkerhet kring debitering vilket gör att man inte debiterar i den utsträckning som man borde.

Åtgärd: Förvaltningen kommer inte lyckats fullt ut med denna kontrollpunkt. Arbetet kommer att fortsätta under 2026 för att ta fram ett tydligt arbetssätt kring debiteringsunderlag

6.1. Rutin för samsyn i förhållningssätt mot kund.

Denna punkt är kopplad till förvaltningens arbete med ett förbättrat NKI. Förvaltningen arbetar utifrån den handlingsplan som togs fram under hösten 2025 för att få en samsyn kring bemötande gentemot kunder.

Avvikelse: Ett stort arbete som inte blivit färdigt under 2025.

Åtgärd: Förvaltningens arbete med samsyn är påbörjad och är ett stort arbete som kommer att fortsätta.

6.2. Tydlig information på hemsidan.

Under året har plan- och bygglagen med flera ändrats och därför har förvaltningen behövt se över informationen angående bygglov på hemsidan. Detta arbete pågår fortfarande då den sista, stora ändringen var klar 1 december 2025.

Förvaltningen har även jobbat med att göra blanketter enklare att använda digitalt i väntan på e-tjänsterna.

Avvikelse: Förvaltningen har inte hunnit se över alla sidor som hör till förvaltningens verksamhet i den omfattning som planerats. Dels kom ändringen av plan- och bygglagen sent på året, dels har man inte haft personalresurser på miljösidan att jobba med detta som planerat.

Åtgärd: Kommunens hemsida kommer under 2026 att få en översyn. Detta har gjort och förvaltningen endast uppdaterar de viktigaste frågorna och inväntar att den nya hemsidan ska komma på plats innan förvaltningen uppdaterar sina sidor.

The background is a dark teal color. In the upper left, there is a faint, stylized graphic of a computer keyboard. In the lower right, there is a faint, stylized graphic of a rooster, which is the symbol of Tranås. The text is centered in the middle of the image.

**Tillsammans
är vi Tranås ♥**

www.tranas.se